

Sygnatura akt VI Ka 536/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **5 września 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Trzeja-Wagner

Sędziowie SSO Krzysztof Ficek

SSO Grażyna Tokarczyk (spr.)

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Bożeny Sosnowskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2014 r.

sprawy **M. M., syna R. i T.**

ur. (...) w miejscowości N.

oskarżonego z art. 272 kk i art. 233§6 kk w zw. z art. 233§1 kk w zw. z art. 11§2 kk przy zast. art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 kwietnia 2014 r. sygnatura akt III K 543/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

sygn. akt VI Ka 536/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2014 r. sygn. akt III K 543/13 uznał M. M. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 272 kk i art. 233 § 1 i 6 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk, polegającego na tym, że w okresie od 24.07.2012 r. do 31.07.2012 r. w Wydziale (...)Urzędu Miejskiego w G., wyłudził wydanie mu dokumentu wtórnika dokumentu prawa jazdy kat.(...) nr (...) działając czynem ciągłym z góry powziętym zamiarze w ten sposób, iż będąc pouczonym o odpowiedzialności karnej z art. 233 kk i at. 75 § 2 kpa za składanie fałszywych zeznań oraz oświadczeń, podał w pisemnym oświadczeniu z dnia 24.07.2012 r. o zgłoszeniu zagubienia dokumentu prawa jazdy nieprawdę, że zgubił dokument prawa jazdy, jak również, że dokument prawa jazdy którego zagubienie zgłasza nie został mu zatrzymany przez organ do tego uprawniony w kraju ani poza jego granicami podczas, gdy faktycznie dokument prawa jazdy kat. (...) wydany na druku serii (...) nr (...) dla M. M. został zatrzymany na okres 3 lat od dnia 23.12.2009 r. w zw. z naruszeniem § 117 duńskiego kodeksu drogowego dotyczącym prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu przez Wydział (...) nr rejestru (...), nr identyfikacyjny (...) - (...), jak również w dniu 25.07.2012 r. składając pisemny wniosek o wydanie wtórnika dokumentu prawa jazdy z uwagi na utratę dokumentu

prawa jazdy kat.(...) nr (...) wydanego przez Prezydenta Miasta G. z dnia 17.10.2008 r. na druku serii (...) nr (...).s skazał oskarżonego na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres próby 3 lat, wymierzył oskarżonemu grzywnę w liczbie 50 stawek dziennych, wysokość jednej stawki ustalając na kwotę 20 złotych, nakazując zwrócić Wydziałowi (...) Urzędu Miejskiego w G. dowody rzeczowe w postaci zgłoszenia zagubienia prawa jazdy z dnia 24 lipca 2012 r. oraz wniosku o wydanie wtórnika prawa jazdy z dnia 24 lipca 2012 r., znajdujące się w aktach sprawy na kartach 20 i 21.

Apelację wniósł obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w całości, zarzucił:

1. obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 6 k.p.k., w zw. z 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. poprzez naruszenie prawa do obrony oskarżonego wskutek oddalenia wniosków dowodowych obrońcy oskarżonego o zwrócenie się do właściwych instytucji Królestwa Danii o przedłożenie informacji w jakiej dacie podejrzany złożył dokument prawa jazdy duńskim organom ścigania, ewentualnie o przesłanie dokumentacji na potwierdzenie powyższej okoliczności, a także o zwrócenie o przesłanie odpisów akt postępowania sądowego, w wyniku którego oskarżony został zobowiązany do zwrotu dokumentu władzom duńskim oraz o przesłuchanie w drodze pomocy prawnej w charakterze świadka I. D., na okoliczność ustalenia czy w dacie odbioru przez świadka wtórnika prawa jazdy z Urzędu Miasta w G. posiadała ważne pełnomocnictwo od podejrzanego i kiedy to pełnomocnictwo zostało udzielone, a także na okoliczność wiedzy świadka o zagubieniu prawa jazdy przez oskarżonego, w powołaniu okoliczność, iż dowody te nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy nie zachodziły przesłanki do oddalenia tych wniosków na tej podstawie, albowiem dowody te miały na wykazać okoliczności zatrzymania prawa jazdy oskarżonego i dowód prawdziwości wyjaśnień tego oskarżonego co do przebiegu zdarzeń, w szczególności potwierdzić miały, że fizyczne zatrzymanie prawa jazdy nastąpiło dopiero latem 2012r., a zatem w chwili składania oświadczenia przed Wydziałem (...)Urzędu Miasta w G. faktycznie rzecz biorąc prawo jazdy nie było skonfiskowane, a jedynie był zobowiązany do jego zwrócenia;

2. obrazę prawa procesowego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia a to art. 7 k.p.k. przez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania i doświadcza życiowego, a polegającą na odmowie dania wiary wyjaśnień oskarżonego, choć wyjaśnienia te były spójne i logiczne, co w rezultacie skutkowało poczynieniem błędnych ustaleń faktycznych w sprawie że oskarżony M. M. wyłudził wydanie mu wtórnika dokumentu prawa jazdy kat. (...)nr (...) działając czynem ciągłym i w z góry powziętym zamiarze, w ten sposób, że będąc pouczony o odpowiedzialności karnej z art. 233 k.k. i art. 75 § 2 k.p.a. i podał w pisemnym oświadczeniu z dnia 24.07.2012r. nieprawdę, zgubił dokument prawa jazdy, jak również, że dokument którego zgubienie zgłasza nie został mu zatrzymany przez organ do uprawniony w kraju ani poza jego granicami, jak również podał nieprawdę składając w dniu 25.07.2012r. pisemny wniosek o wydanie wtórnika dokumentu prawa jazdy z uwagi na utratę dokumentu prawa jazdy Kat. (...)nr (...) wydanego przez Prezydenta Miasta G. w dniu 17.10.2008r. na druku serii (...) nr (...);

3. błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez błędne ustalenie, iż dokument prawa jazdy kat. (...)wydany na druku serii (...) nr (...) dla M. M. został zatrzymany na okres 3 lat od dnia 23.12.2009r. podczas gdy materiał dowodowy do takiego wniosku nie uprawnia, bo zgodnie z tym co wyjaśniał oskarżony wówczas tylko zakazano mu prowadzenia pojazdów, faktycznie jednak nie pozbawiono go dokumentu prawa jazdy, w którego posiadaniu był do czasu gdy go zagubił.

Z ostrożności procesowej obrońca zarzucił nadto obrazę prawa materialnego, a to art. 272 k.k. poprzez błędne zastosowanie, w sytuacji gdy czyn przypisany w wyroku nie zawiera w swoim opisie znamienia „podstępnego wprowadzenia w błąd”.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanego mu wyrokiem czynu, ewentualnie o uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się skuteczna.

Na obecnym etapie postępowania nie sposób oceniać naruszenia przez Sąd I instancji zasad oceny dowodów, czy też wykazywać błędów w ustaleniach faktycznych, albowiem podstawowym uchybieniem rzutującym na brak możliwości utrzymania zaskarżonego wyroku w mocy, jest obraza przepisów prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Istotnie bowiem oddalając wnioski dowodowe, o których mowa w pierwszym z zarzutów apelacji Sąd meriti lakonicznie, powtarzając jedynie treść ustawy oddalił je z uzasadnieniem, że okoliczność, która ma być udowodniona nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z takim stanowiskiem prócz niedopuszczalnego uzasadnienia, jako powtórzenia treści normy prawnej nie sposób się zgodzić.

Przypomnieć wypada, że w sprawie istotne znaczenie mają dwa dokumenty, które oskarżony składał będąc pouczonej o odpowiedzialności karnej. Odpowiedzialność taka spoczywa z mocy ustawy dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, upoważniającej do odbierania przedmiotowych oświadczeń/ wniosków pod wskazanym rygorem, a wcześniej z mocy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.

Pierwszy zatem z dokumentów to zgłoszenie zgubienia prawa jazdy i na tę okoliczność miała zeznawać wnioskowana świadek, bowiem linia obrony w tej części zasadza się stwierdzeniu oskarżonego, że w chwili składania przedmiotowego zaświadczenia żywił przekonanie, iż dokument zgubił. Niewątpliwie wiedzę w tym przedmiocie mogła posiadać partnerka oskarżonego, a okoliczność ta ma znaczenie dla jego odpowiedzialności. Odmienną kwestią jest następcza ocena dowodów, jednak takiej bez przeprowadzenia owego przesłuchania nie sposób czynić, gdyż narusza to również normę art. 170 § 2 kk, stanowiącego, że nie można oddalić wniosku dowodowego na tej podstawie, że dotychczasowe dowody wykazały przeciwieństwo tego, co wnioskodawca zamierza udowodnić.

Równocześnie jednak Sąd I instancji na etapie postępowania sądowego winien zbadać, czy organem właściwym do przeprowadzenia przesłuchania będzie istotnie przedstawiciel polskiej placówki dyplomatycznej w za granicą, jak życzy sobie obrońca, czy też Sąd Królestwa Danii.

Rzeczpospolita Polska jest przecież stroną zarówno Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz. U. z dnia 22 września 1999 r.), jak i Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonej w Brukseli dnia 29 maja 2000 r., (Dz. U. z dnia 27 lipca 2007 r.).

Drugim dokumentem jest wniosek o wydanie wtórnika.

Zgodnie z art. 98 ustawy Prawo o ruchu drogowym osoba posiadająca uprawnienie do kierowania pojazdem jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić starostę o utracie prawa jazdy, a starosta, na wniosek osoby uprawnionej, wydaje za opłatą wtórniki dokumentu min. pod warunkiem złożenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, oświadczenia o utracie dokumentu.

Z kolei w razie odzyskania utraconego dokumentu, o którym mowa w ust. 1, dokument ten należy zwrócić do starosty.

Obecnie od 19 stycznia 2013 r. sytuację tę regulują przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, również w art. 18 ust. 6 stanowiąc, że osoba, która po uzyskaniu wtórnika odzyskała utracony dokument obowiązana zwrócić ten dokument staroście.

Stosowane druki w tym przedmiocie przewidują również okoliczności negatywne dla wydania prawa jazdy, tak pierwotnego, jak wtórnika, a sytuacje te znajdują oparcie we wskazanych wyżej ustawach. Aktualnie kwestię tę reguluje art. 12 ustawy o kierujących pojazdami, a zatem prawo jazdy nie może być wydane osobie, u której w wyniku badania lekarskiego stwierdzono aktywną formę uzależnienia od alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, w stosunku do której został orzeczony prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych -

w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu, w stosunku do której wydano decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami lub zatrzymaniu prawa jazdy - w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji.

Dlatego właśnie istotne znaczenie ma w sprawie okoliczność ustalenia rodzaju czynności, na podstawie której oskarżony został pozbawiony uprawnień przez władze Królestwa Danii, kiedy i jakie decyzje podjęto.

Już pobieżne zapoznanie z nadesłanymi przez organy tego Państwa tłumaczeniami sugeruje odmienną ustawodawstwa karnego oraz stosowanie kar, czy też środków nie znanych prawu polskiemu.

Nadesłanie tych dokumentów stanowiło wyraz realizacji konwencji o pozbawianiu uprawnień do kierowania pojazdami sporządzonej w Luksemburgu w dniu 17 czerwca 1998 r., nie wyjaśniają one jednak okoliczności istotnej w warunkach niniejszej sprawy, a to, czy decyzje organów Królestwa Danii można oceniać przez pryzmat negatywnych przesłanek dla wydania prawa jazdy i jego wtórnika, o których była mowa w ustawie prawo o ruchu drogowym, a tym samym oceny czy nie zakreślenie przez oskarżonego w odpowiednim punkcie wniosku w pozycji G rubryki o zatrzymaniu praw jazdy było uprawnione, niezależnie czym oskarżony się kierował.

W tym miejscu wskazać bowiem trzeba, że szczerłość intencji oskarżonego poddana jest w wątpliwość o tyle, że z chwilą wydania wtórnika prawa jazdy, w wypadku odnalezienia oryginału dokumentu, to ten właśnie oskarżony obowiązany był zwrócić do Urzędu Miejskiego w G., o czym był pouczony (k. 20). Dokumentem, którym mógł się posługiwać był jedynie wtórnik i ten należało wydać władzom Królestwa Danii.

Sąd I instancji powtórzy postępowania dowodowe o tyle, że uprawniony będzie poprzestać na ujawnieniu zeznań świadka K. O., podejmie decyzję o sposobie przesłuchania I. D., a nadto zwróci się do władz Królestwa Danii o nadesłanie orzeczeń odnoszących się do decyzji o „warunkowym zawieszeniu prawa jazdy” podjętych w grudniu 2009 r., wyjaśni, czy w dacie kontroli drogowej w dniu 19 listopada 2009 r. oskarżonemu zatrzymano dokument prawa jazdy, czy też obowiązywał go od chwili kontroli zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych i jakie były dalej idące czynności. Uzyska w razie potrzeby tekst prawa.

Sąd zwróci przy tym uwagę organom Królestwa Danii, iż dokument, który oskarżony oddał był oryginałem prawa jazdy, jednak w chwili, gdy wykonywał tę czynność dysponował już wtórnikiem uprawniającym go do kierowania pojazdami, a w takiej sytuacji prawo Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązywało go do zwrotu oryginału do organu wystawcy, czyli Urzędu Miejskiego w G., tym samym wydaje się, że organom Królestwa Danii winien był oddać wtórnik prawa jazdy.

Orzekając Sąd I instancji będzie miał na uwadze zarzut obrazy prawa materialnego to jest art. 272 k.k. obrońca trafnie wytknął, że opis czynu przypisanego w wyroku nie wskazuje znamienia „podstępne wprowadzenia w błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na jego treść”, co więcej Sąd meriti takowych ustaleń nie poczynił.

Przytoczyć należy trafny pogląd Sądu Najwyższego, iż dla wypełnienia znamion strony przedmiotowej występku z art. 272 k.k. nie wystarcza złożenie nieprawdziwego oświadczenia, gdyż nie stanowi ono podstępnego zabiegu. Ponieważ "podstępne wprowadzenie w błąd" jest szczególną formą "wprowadzenia w błąd", wymaga podjęcia innych jeszcze podstępnych zabiegów w celu wyłudzenia od osoby uprawnionej określonej treści dokumentu, na przykład "przebiegłych, pozorujących jego zgodność z rzeczywistością i utrudniających wykrycie prawdy" (wyrok SN z 5.04.2011 r., sygn. akt II KK 267/10, LEX nr 794972).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok, a sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sąd Rejonowemu w Gliwicach.